

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbava vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— lit.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izposojanje tiskovne opreme: RACUN PRI POŠTOVNI DELOVNI ZAVODU: CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO
Ljubljana šte. 10-351

Bombe na Bougie

Po slabem vremenu zvirane operacije v Tunisu — Oklopni avijastri srestli sovražno letalo

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 12. februarja naslednje 993 vojno poročilo:

Slabo vreme je oviralo operacije na tuniskem področju.

Neko britansko letalo, ki ga je zadel strel nekega našega oklopnega avtomobila, je strmoglavilo na tla.

Italijanska letala so bombardirala pristanišča naprave v Bougie.

Med Rodom in Kretom so nemški lovci sestrelili dve sovražni torpedni letali.

Iz nemškega vojnega poročila

Nemško vojno poročilo pravi o bojih v Severni Afriki in v Sredozemlju:

S severnoafriškega bojišča poročajo samo o krajevnem bojem delovanju.

Temeljito prekrizni anglosaški načrti v Tunisu

Monakovo, 12. febr. s. V zvezi z vojskim položajem, ki je nastal v Tunisu, piše »Münchener Zeitung«, da dogodki niso pretekli tako, kakor je pri miz. predaval Eisenhower.

Uresničilo se je to, kar je imenoval Clausewitz »smolov«. To je vrsta nepredvidenih okoliščin, ki so prekrizale vse račune in vsa pričakovanja.

In zato severnoafriški general takrat ko bi moral polagati običajno t. m. k. se je zgodilo v Tunisu od angloameriškega zbiranja pa do danes, ni mogel navest v svoj zagovor ničesar drugega kakor »smolov«, da so armade Osi dobile trdna tla na tuniskem ozemlju, jih razširile proti zapadu in proti jugu in si zagotovile odločilno premoč, ko so se zvezale z oklopno armado, ki je prišla iz Tripolisa.

Za nekaj časa, nadaljuje list, so lahko Anglosasi opazovali svojo nedelavnost z vremenom, ki ni razmeram ter z velikimi plohmi, ki so onemogočale prehode preko gorskih sedel ter preprečevale dobavo živil. Medtem pa so se vremenske razmere zelo izboljšale tako da vreme ne more več služiti za izgovor. In res je sovražnik začel v januarju in februarju poskušati z uvodi v splošno ofenzivo. Te poskuse pa je moral drago plačati. V klavirno je poslal čete francoske tujske legije, za njimi pa so morali poseči v boj severnoameriški vojaki. Ki so sicer dobro oboroženi, pa jim verda manjkajo potrebne skušnje. Nato so se preizkusili angleški vojaki, ki imajo nekaj več vojaških skušenj kakor Američani, toda uspeh ni bil nič boljši.

Kesnica je, da imajo čete Osi zdaj ugodne

postojanke, ki obvladujejo ceste tuniske notranjine, in jasno je, da general Eisenhower ni mogel premagati prve »smolce« v tej bitki. Upravičeno je torej vprašanje: ali se mu bo posrečilo premagati naslednje »smolce«, ki bodo še številnejši?

Novi državni podtajniki

Rim, 12. febr. s. Z dekreti, ki so pripravili, so sprejeli demisijske državne podtajnikov v ministrstvih za vojno, za poljedelstvo in gozdarstvo in za promet, in je demisijske generala Scuera, nacionalnih svetnikov Nanninija, Pascolata, Marinellija, Giannellija in De Marsanicha.

Za državnega podtajnika v ministrstvu za vojno je bil imenovan brigadni general Antonio Sorice. Za državnega podtajnika v ministrstvu za poljedelstvo in gozdarstvo sta bila imenovana nacionalni svetnik Fabrizio Carlo, doktor gospodarskih in trgovskih ved in profesor na univerzi v Triestu, ter inšpektor PNF in nacionalni svetnik Duca di Spadafora, doktor poljedelske kemije in sedanji podpredsednik konfederacije poljedelcev.

Za podtajnika v ministrstvu za promet so bili imenovani: nacionalni svetnik dr. inž. Giuseppe Peverelli, načelnik pokrajine Novara, nacionalni svetnik dr. inž. Luigi Scarfioni in nacionalni svetnik Arcidiacono Domenico mornariški oficir in letalec pilot.

Vzgoja vojnih invalidov za industrijsko delo

Rim, 12. febr. s. Nacionalna svetnika Gianni Baccarini in Oreste Montagna sta se večer ob prisotnosti zastopnikov industrije in delavcev iz pokrajine udeležila v Torinu in v Genovu v Domu invalidov sestanka, kateremu so prisostvovali predsedniki pokrajinskih komisij in na katerem se je razpravljalo o policijski prevzgoji invalidov iz sedanje vojne. Zastopniki pokrajinskih komisij in na katerem se je razpravljalo o policijski prevzgoji invalidov iz sedanje vojne. Zastopniki pokrajinskih komisij in na katerem se je razpravljalo o policijski prevzgoji invalidov iz sedanje vojne.

Montagna sta nato očitala smernice za bodoče delo, s katerim naj se dvigne tehnična usposobitev invalidov iz sedanje vojne, tako da bodo lahko zaposleni v industriji.

OGROMNE SOVJETSKE IZGUBE

Zaradi njih je silovitost sovjetskih napadov na vsej fronti popustila
Odbiti sovražni poskusi izkrcanja v Novorosijsku

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 12. febr., vrh vno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Pod vtisom svojih težkih krvavih izgub je naval sovražnika proti naši obrambi na vseh du popustil na silovitosti. Na zarših traja premikalna obrambna bitka nespremenjeno dalje.

Sovražnik je obnovil svoje napade pri Novorosijsku in skušal zamen na ladjah vrteti v mestno pristanišče.

Čete neke nemške oklopne divizije so na mrtišču ob Rubanu preprečile sovražnikove poskuse za obkrožitev in prizadele nasprotniku najhujše izgube. V zadnjih dveh dneh so izgubili sovjetske čete v odseku te divizije več kakor 1700 mrtvih, 850 rjetkov, 35 t pov in mnogo pehotnega orožja vseh vrst.

Ob Donecu in zapadno od oskolskega odseka je bilo bojno delovanje neznatnejše kakor v prejšnjih dneh. Na posameznih mestih so naše čete prestregle napade sovražnih napadalnih oddelkov v premočnem bojevanju. V teh borbah so uničili en sovjetski polk, en smučarski bataljon in več topniških postojank.

Na prstoru severno od Kurska so se izjalovili nadaljnji sovjetski napadi na našo obrambno fronto z močnimi izgubami.

Nepovezani napadi sovražnika na področju Vci kih Luk so se zrušili. Napadi »talstva« bili usmerjeni na izhodiščne postojanke in sovražnikova taborišča.

Na fronti med Volhovom in Ladoškim jezerom ter pred Petrogradom je sovražnik pnovil svoje napade na široki fronti. Kljub močni letalski in topniški podpori ter kljub uporabi številnih oklopnih odlikov so bili vsi napadi v težkih borbah odbiti in pri tem uničenih 53 oklopnih voz. Privedeni so bili tudi številni ujetniki.

Lovska eskadrila je sestrelila samo nad tem frontnim odsekom od dveh lastnih izgubah 29 sovražnih letal.

Angloški bombniki so napadli večeraj v poznih večernih urah severnoameriško ozemlje. Prebivalstvo je imelo izgube; v mestu Wilhelmshavnu je bilo povzročene nekaj škode na poslopih.

Pri nočnih vznemirjalnih poletih posameznih angleških bombnikov nad zapadnim nemškim ozemljem so bile posarile vrzene tudi bombe, ki so povzročile levska škoda. M rniarsko topništvo in lovška obramba sta sestrelili 7 sovražnih letal.

Uspehi nemškega letalstva

Berlin, 12. febr. s. V južnem in srednjem odseku vzhodne fronte je nemško letalstvo, kakor poroča nemška poluradna agencija, večeraj letimirallo sovjetske oklopne skupine in transportne kolone. Z bombami je bilo uničenih 15 težkih tankov in nad 300 vozil. Nemška bojna letala in strmoglavci so večeraj bombardirali sovjetske utrjene postojanke južno od Ladoškega jezera in pri Ilmenskem jezeru. Neka eskadra nemških lovcev je v tem odseku večeraj sestrelila 29 sovražnih letal, sama pa izgubila samo dve letali. Rdeči so večeraj izgubili v celoti na fronti 60 letal. Doznavajo se nadalje, da je nemška obramba sestrelila nad obalami zasedenih dežel na Zapadu 2 sovražni letali. Med snočnimi napadi nad severno Nemčijo je angleško letalstvo izgubilo 7 bombnikov.

Finski uspehi

Helsinki, 12. febr. s. Finsko vojno poročilo javlja: V zadnjih 24 urah je finska pehota v Aunuški ožini odbila sovjetski oddelke, ki je skušal vdreti v prednje postojanke. Na fronti Vzhodne Karelije je bil v odseku Rukajervija odbit sovjetski napad. Napadalcii so bili razpršeni in so utrpeli hude izgube. V letalskih borbah nad Aunuško fronto so finški lovci sestrelili 3 ruske lovce tipa »Lag-2« in eno lovsko letalo tipa »U-2«, ne da bi sami utrpeli izgube.

Finske žrtve za svobodo

Berlin, 12. febr. s. Pod naslovom »Borba Finske« podaja poročevalce lista »Börsenzeitung« v Helsinkih pregled političnega in vojaškega življenja na Finskem v sedanji protiboljševski vojni. Ter navaja najprej ponovne izjave glavnih vojaških in političnih zastopnikov države, nakar zaključuje s pripombo da bi se dana moral finskega prebivalstva označiti po objektivni presoji človeka, ki živ med Finci takole: Finci so pripravljeni žrtvovati se za svojo svobodo.

Evropa proti boljševizmu

Monakovo, 12. febr. s. »Abendzeitung« piše o hudih skrbih Evrope zaradi nevarnosti boljševskega vpada in ugotavlja, da je alarm segel do Moskve, kjer boljševisti tisk poudarja, da je Evropa spoznala v vsem obsegu bližnjo sovjetsko nevarnost, katero ojačuje anglosaško popuščanje. Anglosasi silijo celo republike Južne Amerike, naj zopet navežejo diplomatske odnose z Moskvjo. Evropa ve, zaključuje list, da mora v tej borbi proti anglosaški, boljševisti in židovski zaroti računati na lastne sile.

Minister dr. Funk o učinkovitosti nemške finančne politike

Berlin, 12. febr. s. Nemški gospodarski minister dr. Funk je kot predsednik Nemške banke na plenarni skupščini banke govoril o gospodarski in valutni politiki Nemčije. Minister je poudaril, da je denarna in valutna politika Nemčije omogočila v letu 1942. obvladovanje vseh finančnih zahtev, ki so v zvezi z vojno. Poudaril je, da je vrednost marke ostala nespremenjena in da je ostalo neporušno zaupanje nemškega naroda v varnost prihrankov. To zaupanje sloni na dobri metodi, ki jo na finančnem področju nemška vlada izvaja. Ta pa sloni na absolutnem blokiranju cen in plačil in na mobilizaciji vseh proizvodnih energij.

Zaradi tega, je izjavil minister, je bilo mogoče v tekočem proračunskem letu zmanjšati portfelj državnih vrednot na kratko zapadlost za okrog 4 milijarde. S svojo štednjo je nemški narod dokazal, da popolnoma razume vojno potrebo zmanjševanja potrošnje. Prihranki so se lani povečali od 15 na 50 milijard. Z valutarnega stališča je to zelo važno, ako pomislimo, da je ta prihranek nastal brez zmanjšanja vrednot. Prva posledica tega je bila skrajna likvidnost na denarnem trgu, ki je omogočila brez težko celotno kritje hudih finančnih obvez države.

Minister Funk je v nadaljnjem poudaril, da s tolikim uspehom izvajane metode ni

so sad improvizacije, temveč sad dolgotrajnih izkušenj. Kadar pa se v interesu pospeševanja vojne proizvodnje poveča napetost med vrednostjo potrošnje in vrednostjo nabave, je treba izvesti nove mere, ki so tem bolj učinkovite, čim večja je napetost. To se mora prav zdaj zgoditi zaradi mobilizacije novih proizvodnih sil v svrhu povečanja vojne proizvodnje.

Glede na gospodarsko in valutarno politiko z inozemstvom je minister Funk rekel, da predstavlja v Nemčiji, kakor v drugih državah glavni problem urejevanje plačevanja. Že zdaj, še bolj pa po vojni, se bodo metode mednarodnih plačil na osnovi kompenzacije v Evropi še bolj razvile. Kar dela Nemčijo zdaj v popolnem sporazumu s svojimi zavezniki je nekaj čisto drugega od onega, kar delajo Anglosasi s skromnim sodelovanjem svojih zaveznikov. Nemški narod je lahko gotov, da podvrže mere na finančnem področju za obdržanje vrednosti nemške valute ter ukrepi za integralno izvajanje vojnega finančnega gospodarstva, ustrezajo potrebam trenutka.

Delovna mobilizacija

Berlin, 12. febr. s. Objavljena so bila pravila o izvajanju dekreta o vpelidcu moških in žensk na delo za narodno obrambo.

Veliki japonski uspehi na Kitajskem

L. 1942 je Čangkaikva vojska izgubila 260.000 padlih in 124.000 ujetih vojakov

Nanking, 12. febr. s. Tiskovni odsek japonskega ekspedicijskega zbora na Kitajskem poudarja v zvezi z vojnimi uspehi na kitajskem ozemlju v l. 1942, da so bile japonske oborožene sile kos vsem sovražnim silam, ki štejejo 3.850.000 mož. V operacijah je bilo ujetih 124.000 Kitajcev. Sovražnik je razen tega imel nad 260.000 padlih Japonci so uničili 109 sovražnih letal, med tem ko izguba nadaljnjih 16 letal še ni potrjena. Plen obsega topništvo in pehotno orožje, oboje v velikem številu, razen tega pa velike količine streliva.

Tokio, 12. febr. s. Komentirajoč uspehe ki jih je dosegel japonski ekspedicijski zbor na Kitajskem leta 1942, poudarja točkajski krogi, da podtiki kažejo naraščajoče upadanje borbenih sil čunškinih čet. Japonske izrube so neznatne, naraščajo pa demoralizacija čunškinih čet. Izgube Kitajcev na padlih in ujetih v letu 1942. odgovarjajo efektivno 43 divizij. Sovražnik je izgubil pušk za oborožitev 52 divizij, lahkih strelnic za oborožitev 135 divizij ter težkih strelnic za oborožitev 11 divizij. To izredno hude izgube so usodni udarci za čunškinih čet.

Toki, 12. febr. s. Agencija Domei doznava z nekega japonskega oporišča, da se ne imenuje: Letala japonske vojske so

zopet napadla kitajsko mesto Kveilin, ki je glavno mesto pokrajine Kwans', in mesto Suk-v. Napad so izvedla večeraj zjutraj in opoldne. Vojaške naprave v obeh mestih so bile hudo poškodovane.

Tokio, 12. febr. s. Od srede januarja do 1. februarja t. l. so Japonci podmorice v bližini Avstralije potopili 6 sovražnih ladij v skupni tonaži 54.000 ton.

Spremembe v bolgarski diplomaciji

Sofija, 12. febr. s. Direktor tiska minister Nikolaev je imenoval za ministra Bolgarie v Stokholmu, šef protokola v zunanjem ministrstvu minister Belinov je imenoval za ministra Bolgarie v Bratislavi. Poslanski svetnik Čonov je imenovan za generalnega konzula v Tirani na mesto Silvenskega, ki je premeščen v Prago. Drugi tajnik bolgarskega poselnjstva v Rimu Erčev je premeščen v generalni konzulat v Parizu.

Sofija, 12. febr. s. Minister Bolgarie v Berlinu Zacerov je prišel v Sofijo.

Sofija, 12. febr. s. Z vladnim ukrepom je država rekvirirala letošnje žetve bombaza. Proizvajalci morajo bombaž izročiti najkasneje do 1. aprila.

Skupinska taktika podmorniške borbe

Monakovo, 12. febr. s. »Münchener Neueste Nachrichten« komentirajo besede, s katerimi je veliki admiral Dönitz sprejel svoje imenovanje za vrhovnega poveljnika nemške vojnne mornarice, ko je rekel: »Uporabil bom vse sile vojne mornarice v podmorniški vojni.« List omenja, da je admiral Dönitz začel 26. septembra 1935 obnavljati nemško podmorniško mornarico in je takrat imel na razpolago samo 2 majhni podmornici po 250 ton. Ne sme se pozabiti, nadaljuje list, da si je takoj po vojni 1914—1918 utrla pot pripravljanja, da je obrambni sistem spremljanih konvojev za vedno onemogočil učinkovitost podmorniškega orožja.

Admiral Dönitz, ki je bil tedaj fregatni kapitan in šef podmorniške flotile, pa ni bil tega mnenja. Konvojem spremljanih ladij je bilo treba postaviti nasproti taktiko podmorniških skupin, ki so se skrbno vez-

bale in poučevale že v mirnem času. Nato je admiral Dönitz prvič srečal najmlajšega poveljnika Priema, ki je jeseni 1939 udril v zaliv Scapaflow, potopil »Royal Oak« in torpediral »Repulse«. To je bil znak in simbol. Priem pa je ob tej priliki izjavil: Bil sem samo ena roka velikega leva. To sem lahko storil, ker sem bil njegov učenec. Tako je mislila tedaj stara garda in tako mislijo, zaključuje list, zdaj vsi poveljniki nemške vojnne mornarice, ki so do kraja zaposleni v tej bitniški bitki.

Ob Južni Ameriki potopljen angleški parnik

Lizbona, 12. febr. s. Ameriško mornariško ministrstvo javlja, da je podmornica Osi potopila na južnem Atlantiku ob vzhodni obali Južne Amerike angleški trgovski parnik srednje tonaže.

Churchillova priznanja v parlamentu

Podmornice Osi onemogočajo izvajanje anglosaških načrtov — Žrtve angleškega terorja v Indiji

Lizbona, 12. febr. s. Tajnik za Indijo Amery je naznanil spodnji zbornici, da je bilo med izgredi v Indiji v pretekli jeseni aretiranih 60.229 oseb od katerih je bilo 39.498 den 31. decembra 1942 je zaprtih. To izjavo je Amery podal kot odgovor na interpelacijo laburista Sorensona. Amery je dodal, da je v istem obdobju policija streljala 470krat, vojska pa 280krat.

Churchill je podal nekaj izjav o sedanjem vojnem položaju. Prišel je s pozivom na patriot na obeh straneh Atlantskega oceana, da naj onemogočajo tiste, ki skušajo kaliti vodo pa naj bodo kjer koli. Nato je govoril o sestanku v Casablanci in rekel: Na tej konferenci smo pozorno proučili način, kako naj se zaposlijo sovražne sile v najbolj širokem smislu besede, tako da bo sovražnik preganjan z ognjem in vsem mogočim smislu fizično in moralno. Dosega tega cilja ni tako enostavno stvar. Glavno vprašanje je da pošliemo v akcijo naše sile. Amerika mora prevzeti dolg odsek Oceana, preden pride v stik z nasprotnikom in tudi mi moramo prevzeti morje in oceane. Toda prekoračenje tega morja je šele prvi del podvzeta, ker je treba nato izvesti težave in zamotane izkrcavalne operacije na točkah, ki jih je sovražnik močno utrdil potem na je treba še oskrbovati zkrane sile.

Churchill je govoril o resni nevarnosti podmornice in zatrdil, da je bilo to vprašanje med glavnimi, ki so se obravnavale v Casablanci. Glede tega je rekel: izgube, ki jih utrpimo na

morjih, so zelo nevarne, ker zakasnjujejo naše operacije nam preprečujejo nastop v dolgem odseku z vsemi našimi silami in zaradi tega podaljujejo vojno. Število sovražnih podmornic narašča. Glede gradnje hitrejših ladij, kakor so podmornice, je označil ta načrt za zelo drago razkošje. Izjavil pa se je za močno povečanje normalnih gradenj.

Churchill je nato priznal, da je tudi na sredozemski fronti: Anglija kapitulirala pred Ameriko, ko je naznanil, da bo vrhovno poveljstvo v tem odseku prevzel Eisenhower, ki bo poveljeval razni angleški generalom. Ministrski predsednik je zaključil svoj govor z besedami, ki poveljevali sovjetski armadi in je zagotovil, da se ne bi čutil, da je kos dogodkom, če bi ne imel popolnega zaupanja da se bo vse, kar je človeško mogoče, storilo da bodo zavezniške sile prišle v stik s sovražnikom.

Razočaranje angleške javnosti

Bern, 12. febr. s. Londonski dopisniki švicarskih listov opozarjajo, da je bil večji del Churchillovega govora posvečen podmorniški vojni. Nobenih pojasnjl pa ni Churchill dal glede politične ga ra v i p ložaja v Severni Afriki ter je s tem angleško javnost zelo razočaral, kajti ta javnost neestrno čaka na taka pojasnila. Najskrbni povzročajo težkoče na pomorskih poteh, kakor priznava »Daily Telegraph«.

Demonstracije za Gandhija v Indiji

Bangkok, 11. febr. s. Vlada podkralja Indije je odredila, naj zdravniki nadzorujejo stalne demonstracije, ki se bodo v Indiji priredile za Gandhija, ker se je bati, da bi tritedenski post, ki ga je začel, zanj usoden. Vlada podkralja je v velikih skrbih zaradi posledic, ki bi jih lahko imela smrt Gandhija med indijskim prebivalstvom, ki je nasičeno s sovražstvom do angleškega zatiralca. Kakor poročajo listi, se Gandhi hrani samo s sokom pomaranč.

Bangkok, 12. febr. s. Gandhi se še naprej posti, nadzoruje pa ga 5 zdravnikov, ki so zaupniiki angleške vlade. Manifestacije za Mahatmo so bile v raznih krajih prepovedane. Odbor indijskih trgovcev v Bombayu je poslal podkralju brzojavko z zahtevu p: Gandhijevi osvoboditvi. Tudi predsednik trgovinske in industrijske zbornice je poslal podkralju listno brzojavko. Brž ko se je razvedelo o novem postu Mahatme, Gandhija so Indijci zaprli vse trgovine, mline in tkalnice v Ahmedabatu.

Bangkok, 13. febr. s. V vsej Indiji naraščajo demonstracije za osvoboditev Gandhija. Iz Kalkute poročajo, da je večeraj popoldne zakonodajna skupščina soglasno odobrila posebno resolucijo, s katero zahteva takojšnjo in brezpogojno osvoboditev Gandhija.

Tokio, 12. febr. s. Doznavajo se, da bodo indijske zavezne v vzhodni Aziji priredile ljudske manifestacije in protestirale proti angleški zatiralni politiki v Indiji ter izrazile svojo vzajemnost z Gandhijem. V nekem razgovoru s predstvnikom agencije Domei je Bose izjavil, da so Indijci pripravljeni za pričetek dokončne ofenzive, da se osvobodo angleškega jarma. Indijci, je zatrdil Bose, ne bodo več prenašali izkoriščanja Anglosasov.

Nenasitnost ameriškega imperializma

Lizbona, 12. febr. s. Imperialistična vnanja Amerike se kaže ponovno v novih zračnih. Doznavajo se, da je bil v Washingtonu imenovan parlamentarni pododbor za proučevanje pridobivanja novih letalsko-pomorskih oporišč na Pacifiku, in sicer etekov, ki so zdaj pod angleškim francoskim ali nizozemskim mandatom. Senator Tytng je javil, da bo kongresu predčen predlog za dokončno pridobitev oporišč, ki jih ima Amerika na naimu v Karibskem morju in na Novi zemlji, in vseh ostalih oporišč, ki so bila začasno zasedena ali pridobljena.

Komisariji okrajnih glavarstev pri Visokem komisariju

Ljubljana, 13. februarja. Včeraj ob 10. dopoldne je Visoki Komisarij sprejel poročilo komisarijev okrajnih glavarstev Pokrajine v navzočnosti namestnika Prefekta dr. Davida, načelnika kabineta dr. Bisie, nadzornika za tehnična dela, šefa računovodstva in drugih uradnikov Visokega Komisarijata.

Komisariji okrajnih glavarstev so obširno poročali o vseh vprašanjih, ki se tičejo političnega, gospodarskega in socialnega življenja pokrajine. Eksc. Grazioli jim je dal smernice o delu, ki ga morajo opraviti in je posvetil posebno pozornost prehrani, podpornemu delu, dogonom živine in zbiranju mleka.

Boj proti komunističnemu terorizmu je boj za narodno dobrobit

Obilica važnih mednarodnih političnih in vojaških dogodkov veče dan za dnem zanimanje javnosti. Zato se dogaja, kar je sicer razumljivo, ne pa oprostljivo, da čisto premalo ali prepovršno razmišlja o domačih preceh zadevah. K temu pripomorejo tudi slepila gesla in spretno izmišljotine, ki jih trosi med ljudstvom organizirana komunistična akcija, da bi ga odvrgla od čistega pogleda, ki bi bil za komunistično škodljiv in uničujoč. Nekaj je tudi načelnih spekulacij, ki bi bili radi na obe strani dobro zapisani. Končno ni pozabiti onih, ki so se pri prvih strelh teroristov ustrašili in si še sedaj niso opomogli od strahu.

Tako del javnosti na žalost z lahkomišelnostjo in slepoto prehaja preko dogodkov, nad katerimi bi se morali vsi globoko zamisliti in se v svojem postenem bistvu zgroziti. Morali bi imeti pred očmi, da je danes za vse, morda bolj kakor kdaj koli prej, nujno, da ne postanejo žrtev spletke, ki jih hočejo zavesti tja, kamor nikoli niso hoteli. Dobo grajenja novega sveta, ki bo nastopila po zaključku sedanje svetovne vojne, mora narod pričakati čim bolj moralno in materialno neprizadet. Prav zato je komunistem, ki je s svojo rušilno in morilno akcijo pokazal, da mu je v nasledovanju njegovih internacionalnih ciljev malo mar naroda in njegovega premoženja, sovražnik, s katerim se ne more pod nobenim pogojem pomiriti, komur je pri srcu dobrobiti splošnosti.

Komunistično gibanje v Sloveniji dosega nikoli ni doseglo resnejših uspehov. Ljudstvo je instinktivno čutilo, da bi mu komunistični prevrat prinesel samo ogromno škodo in bi ga ukoval v sužnost, iz katere bi se morda nikoli več ne rešil. Prvič se je komunistično gibanje pojavilo takoj po zaključku prejšnje svetovne vojne, in sicer na tistem delu ozemlja bivše Dravske banovine, ki je dotlej spadal pod Madžarsko. Odmev komunistične revolucije na Madžarskem, ki je to državo stala več kakor vsa prejšnja svetovna vojna, je bil v Prekmurju strahoten. Kdor je kasneje poslušal, kaj so morali v onih žalostnih dneh pretrpeti Prekmurci, ni hotel verjeti, da je vse res.

V 20 letih med prejšnjo in sedanjo svetovno vojno se komunistem v Sloveniji nikjer ni mogel resno uveljaviti. Zato se je zadovoljil s pridobivanjem pristave po dedincev, ki bi bili v primerem trenutku njegovo poslušno orodje. Komunisti so se zavedali, da ne morejo računati ob zavednosti naroda na uspeh, razen če jim izredne razmere same ne ustvarijo ugodne priložnosti. V vlogi čakačajočega pa so razvijali pretkano podtalno propagando, ki je znala vsako priložnost izrabiti za svoje cilje. Pri tem je spretno skrivala svoj pravi obraz in se kazala z maskami, ki so bile trenutno za razpoložene najširši množici najbolj primerne.

Slovensko ljudstvo pa kljub odločnemu odporu do komunizma, ki se je predstavljalo za socialno gibanje prvega reda, ni ostalo brezčutno za družbeno presnavljanje. Hotelo in želelo si je socialnih reform.

vendar nikoli ne za ceno moralnega in materialnega uničenja naroda z anarhističnim in terorističnim potnim listom. Socialne reforme naj bi prinesle Slovencem socialno in gospodarsko okrepitev.

Po predlanski politični spremembi je bilo vsem pametno mislečim jasno, da je treba sprejeti novi položaj tak kot je ter štediti moralne in gospodarske sile. Nove oblasti so zahtevale od nas samo lojalnost. Konsolidiranje razmer pa ni bilo po volji agentom mednarodnega komunizma, ki so jim tla postala vroča in so uvideli, da je prišel zanje odločilni trenutek. Brenkajoč na čustvene strune preprostega človeka so spretno izgrajili del mladine, ki ni znala trezno presoditi položaja in se pretehtati gesel in programa. Premnoži mladi ljudje so slepo verjeli komunistom, ki so naenkrat postali goreči nacionalisti, tako goreči, da so bili pripravljeni z orožjem v roki »osvoboditi« domovino.

Kako se je to »osvobodjevanje« razvijalo in kako so komunisti spretno izrabili priložnost, da so se krvoločno vrgli po Sloveniji, je dovolj znano. Pribiti je treba samo eno dejstvo, ki je komunistom in tistim, ki jim se verjamejo, najbolj neprijetno. Komunisti so začeli preganjati in moriti ljudi, predno so se ti zavedli nevarnosti in se organizirali v obrambo za zaščito svojega življenja in premoženja. Izgovori za »denunciacije« in »odpadništvo« so bili le slepilo, kakršno znajo komunisti najti vedno, kadar hočejo pred lahkoverne prikriti svoje prave cilje.

Odgovornost za škodo in za žrtve, ki so jih Slovenci utrpeli v tej dobi, nosijo edino komunisti. Vedeli so, da bodo oblasti na njihove poskuse ostro in strogo reagirale. Sli so preko tega z lahkimi srem, saj so si to celo želeli. To je neizpodbitna resnica za vsakogar, ki misli trezno in jasno. Komunisti se tega dobro zavedajo in vedo, da bo končni obračun užaljenega naroda zanje smrtni sunek. Zvijajo se pred odgovornostjo na vse načine in skušajo ponovno in ponovno speljati pogled javnosti drugam. Vse to jim ne bo koristilo. Slovenci ne bodo nikoli pozabili umorjenih mož, fantov, žen deklet in otrok, ki jih je v prežgodniti grob spravila zločinska roka komunističnih teroristov. Nikoli ne bodo pozabili, da so komunisti vodili »osvobodilno« vojno proti slovenskemu ljudstvu.

Tega se mora vsak, kdor čuti s svojim ljudstvom, živo zavedati, če mu želi dobro danes in v bodočnosti. Slovenci, strnite svoje vrste in v svojo korist onemogočite še zadnje ostanke razkropljenih komunističnih uničevalcev narodnega premoženja in dragocenih človeških sil! Onemogočite ljudi, ki so hoteli slovenskemu narodu pripraviti politično bodočnost, kakršne nikoli ni želel in se je vedno proti njej boril! Gre za narodni obstoj, za bodočnost slovenskih otrok, za kulturo in ideale, ki so vodili naše najzaslužnejše može. Povejte vsem, ob vsaki priložnosti, da je boj proti internacionalni teroristični diktaturi komunizma boj za življenje in bodočnost slovenskega ljudstva!

Živilski trg sredi februarja

Namestu domače zelenjave je naprodaj mnogo uvečene povrtine — Uvoženo blago se je pocenilo zaradi znižanja trošarine

Ljubljana, 13. februarja. Prave zime je že konec, kar se že pozna na živilskem trgu. Z vremenom v prvih tednih februarja smo lahko zadovoljni, saj ni oviralo dovoza živil na trg kakor tudi ne prodaje za mraz občutljive zelenjave na prostem. Sneg, ki smo ga dobili po južnem vremenu v tem mesecu, ni prinesel mraza in bo kmalu skopnel. Zdaj je snežna plast še tako tanka, da je zopet omogočeno nabiranje motovilca na vrtovih. Zelenjadarji zdaj že mnogo mislijo na prihodnjo pomlad in vrtna dela. Nekateri so se že začeli pripravljati, kajti kmalu bo čas za ureditev zaprtih, toplih gred. Preizkušajo tudi že kaljivost semen in se oskrbujejo s semeni, ki jih še nimajo. Prava kupčija za prodajo semen tudi na živilskem trgu se pa seveda še ni začela. Semenačnice prihajajo sicer stalno na svoje tržne prestole, toda zdaj prodajajo še vedno predvsem le sejake.

Naši poklicni stalni zelenjadarji so si nabrali mnogo skusen v zadnjih letih; njim se sicer ni treba več učiti, kako je treba streci zemlji, da bodo uspehi čim večji nač pa so v zadnjih letih spoznali, kaj se najbolj obnese pridelovati v teh časih. Šeja lahko pridelajo največ na sorazmerno malih vrtovih, in kaj gre najbolj v denar. Pri tem seveda tudi upoštevajo, kateri pridelki so najbolj trpežni pozimi da jih kaže hraniti čim dlje. Vzmeti je treba seveda predvsem tiste pridelke, ki jih ne more tako dobro nadomestiti uvoženo blago. Letos se je izkazalo, la ne kaže hraniti mnogo endivije za prodajo v zimskih mesecih, ker je zelo dober uvoz pridelka iste vrste iz južnih pokrajin. Zelo rade pa gospodine vselej posegajo po zeljnatih glavah domačega pridelka, čeprav je naprodaj tudi mnogo uvoženega zelja. Zeljnatih glav pridelovalci niso mnogo hranili, ker so raje kisali zelje. Glave gnilejše, k'lo zelje se pa ohrani dolgo brez izgub. Toda glave so nekoliko dražje, zato so jih posamezni tudi precej vzimili. — Lani so pridelali nenačakovano mnogo zelene kolerabe. Noben pridelak naših vrtoev menda ni šel bolje v denar — odnosno ga ni bilo toliko prodanega lani — kakor zelena koleraba. Dobra stran tega pridelka je tudi, da sorazmerno hitro zraste ter rase enako dobro vse leto. Trg je še zdaj precej dobro založen z zeleno kolerabo, ki je celo več kakor rumene.

Lani so začeli mnogo pozneje prodajati motovilec kakor letos, saj je bil februar

še zelo mrzel in ležala je debela snežna odeja. Ni pa bilo napredaj tudi toliko uvoženega blaga, saj je zima zelo vplivala tudi v južnih pokrajinah. Mnogo zgorajnih in zimskih pridelkov je uničil mraz. Prevoz povrtine z vlakom in avtomobili je bil tudi zelo tvegan, ker je blago med vožnjo zamrzovalo. Tako se kažejo blagodatni letšnje sorazmerno mile zime tem bolj občino v primeri z lanskim hudim mrazom.

Danes so zal-zil trg še posebno dobro z uvoženo povrtino. Na Pogačarjevem trgu so zopet nakupili velike grmade zabojev s cvetočim zeljem, špinacem in endivijo. Branjevcu so se založili najbolj s krasno rvečasto. Gospodine kupujejo izmed vsega blaga najbolj cvetočo, vendar tega blaga nikdar ne poišče. Danes je pa bilo precej važno tudi na kmečkem zelenjadnem trgu odosno pri naših mestnih zelenjadarjih. Posamezne stalne prodajalke so pripelale tem več blaga, ker vedo, da ga ob sobotah zelo lahko prodajo. Skoraj vsega je bilo vsaj nekaj. Precej so zelenjadarice nabrale tudi motovilca. Vendar so v splošnem prevladovali lanski pridelki, saj pač motovilca, radiča in špinaca ni toliko da bi prevladovali nad drugim blagom. — Med sadjem je bilo največ zopet oranž kajti mandarine so bile razprodane. Med domačim sadjem je zdaj napredaj predvsem suho sadje in od časa do časa nekaj zimskih jabolč.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 13. februarja, ob 17.30: Primer dr. Hirta. Red B.
Nedelja, 14. februarja, ob 14: Ples v Trnovem. Izven. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: Mirandolina. Izven. Cene od 20 lir navzdol.
Ponedeljek, 15. februarja; zaprto.

OPERA

Sobota, 13. februarja, ob 17: Seviljski brivci. Izven. Gostovanje člana rimske Kraljeve Opere, baritonista Giuseppe Taddaia. Cene od 40 lir navzdol.
Nedelja, 14. februarja, ob 14: Slepica miš. Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol.
Ob 17.30: Sestra Angelika-Balet iz Thais. Izven. Cene od 28 lir navzdol.
Ponedeljek, 15. februarja; zaprto.

Zahvala princa Piemontskega

V odgovor na brzojavki, ki jo je poslal Visoki komisarij o priliki srečnega rojstva princese Beatrice Nj. Kr. Visočanstvu princu Piemontskemu, je vzvišeni princ odgovoril takole:

»Ganjena nad ljubeznivimi čestitkami, se princesa in jaz prisrčno zahvaljujemo Vam in prebivalstvu zaradi soudeležbe na naši veliki radosti. — Umberto Savojski.«

Opozorilo

Izpraznitev spravljene blaga v paviljonu na sportnem prostoru v Tivoliju.

Zaupnik CONIA obavi:

Ker je treba zaradi nujnih obnovitvenih del popolnoma izprazniti paviljon, ki leži na sportnem prostoru v Tivoliju, se vabijo vse ustanove, ki imajo tamkaj shranjene razne vrste blaga, naj kmaj prej poskrbijo za njihovo odstranitev.

Lastniki tamkaj spravljene blaga morajo v roku osmih dni od danes predložiti zaupniku CONIA (Bleiwelsova cesta št. 1/a) podroben seznam vsega tam spravljene blaga, da bo lahko postopno poskrbel za njegovo zopetno izročitev.

Ustanove, ki bi pravčasno ne predložile takih obvestil, bodo izgubile vsako pravico do tega blaga in ne bodo imele nobenih reklamacij.

Terjatve pri bivši Poštni hranilnici v Beogradu

Ljubljana, 13. februarja. Sekvester Poštne hranilnice v Ljubljani objavlja, da morajo vsi prebivalci ljubljanske pokrajine, ki so lastniki kakega čekovnega računa pri bivši Poštni hranilnici v Beogradu ali kateri njeni podružnici, v roku dveh mesecev od datuma te objave pisмено prijaviti svojo terjatve Poštni hranilnici v Ljubljani potom občine v kateri b'javajo (ali imajo sedež), ki mora na sami prijavi potrditi navedbo predlagateljevega domicila (sedeža).

Petrolej za februar

Ljubljana, 13. februarja. Ljubljanski mestni preskrbovalni urad bo upravljencem delj nakaznice za petrolej za mesec februar od 13. do 27. t. m. tako, da pridejo 13. februarja na vrsto upravičenci z začetnicami A do C, 19. februarja z začetnicami D do F, 20. februarja z začetnicami G do I, 22. februarja z začetnicami J in K, 23. februarja z začetnicami L do N, 24. februarja z začetnicami O in P, 25. februarja z začetnicami R do S, 26. februarja z začetnicami T do V in 27. februarja upravičenci z začetnicami Z in 2.

Stranke lahko dobe nakaznice za petrolej same od dnevih tega razporeda ter za mudnok ne bo mogoče upoštevati. Po nakaznicah naj pridejo v Mahrovo hišo na Krekovem trgu št. 10 v I. nadstropje soba št. 1, vsak dan od 8. do 10. in 15. do 17. ure.

Naš ravnatelj pri Abrahamu

Ljubljana, 13. februarja. Abrahama je srečal danes ravnatelj Narodne tiskarne g. Franc Jeran. Slavljenec je bil rojen v Ljubljani 13. februarja 1893. Njegovi starši so bili iz Trčica. Jubilant, ki je v svojem močnem značaju ohranil številne simpatične značilnosti našega gorenjskega rodu, je zagledal luč sveta na Poljanah. V Ljubljani je posejal osnovno šolo in nato še štiri realne razrede. Ker ga je veselila črna umetnost, je opustil študije in se šel učiti v Učiteljsko tiskarno, kjer je bistrega fanta sprejel pod svoje nadzorstvo faktor Sterlekar. Vse učne izpite je napravil z izvrstnim uspehom, potem je pa postal tiskarniški korektor.

Leta 1915. je moral odrinuti na rusko bojišče, kjer je kmalu prišel v ujetništvo. V ujetništvu je prebolel brez hujših posledic težko bolezen. Od tam ga je pot zanesla celo v Azijo, a v Rusiji je moral prebiti tudi najhujših dneve.

Ko se je končno lahko vrnil domov se je znova posvetil svoji ljubljani stroki, kjer je kazal vedno večje sposobnosti. Služboval je nekaj časa v Jugoslovanski in Delniški tiskarni, nato na zopet v Učiteljski. V začetku leta 1929. je sprejel v Narodni tiskarni mesto faktorja. S svojim znanjem se je takoj uveljavil kot mož na katerega se je bilo mogoče vedno zanašati. Podjetje je njegove zasluge znalo ceniti in zato mu je po smrti pokojnega ravnatelja Jezerška zaupalo to vodilno mesto. Ravnatelj Narodne tiskarne je postal I. 1936.

S svojim umerjenim nastopom in bogatimi izkušnjami si je pridobil zaupanje svojih poklicnih tovarišev. Izvolili so ga za predsednika faktorske organizacije in za delegata strokovne organizacije v industrijskem odboru. Razen tega je tudi predsednik nadzornega odbora Zadruga »Doma faktorje«.

Franc Jeran je na znan tudi kot prijatelj družabnik in kot tak ima širok krog znancev in prijateljev. Mnogo prijateljev si je pridobil kot vnet telovadev in velik ljubitelj planin. Dobro pa pozna našega slavljena tudi šahisti, saj je pred leti na simulantki v Kazini remiziral s samim svetovnim šahovskim mojstrom dr. Aljechinom.

Našemu vrlnemu ravnatelju želimo še mnogo let zdravstva, uspehov in zadovoljstva polnega življenja.

Iz nekdanjega Gorizia

— Rimski vseučiliški profesor predava v Gorizii. Te dni se je mudil v Gorizii prof. Gesualdo Nosenzo z rimske univerze. Imel je več versko nabožnih konferenc, ki so bile namenjene duhovščini gorziške nadškofije ter povabljenim gorziškimi osebnostim. V dvorani višjega sementišča je predaval o načelih ter uveljavljanju kršćanskega vzpostavlja. Predavanjem je prisostvoval tudi gorziški nadškof Karol Margutti, ki ga je sprejel ob prihodu sementiški nadpomočnik prof. G. Soranzo. Po sebnem predavanju prof. Nosenzo je bilo namenjeno gorziškim gospejem ter gospodjem, ki so članice raznih cerkvenih verskih organizacij.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od ponedeljka 15. t. m. zjutraj do objave novega cenika

Po dogovoru z zastopniki in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobrili.

Z odlokom VIII/2 štev. 361/3/1943 Vis. Komisariata za ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 15. II. 1943-XXI zjutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago: in ga plačevati so naslednje:

Zeljate glave pod 10 kg 2 lir; rdeče zelje 2.50 lire; kislo zelje 4 lire; ohrovt 2.25 lire; repa na drobno 1 lir; repa na debelo 0.75 lire; kislj repa 2.50 lire; repna cima 2 lir; motovilec 12 lir; regrat 4.50 lire; radič 6 lir; gojeni radič 10 lir; špinaca 5 lir; rdeča pesa 3 lir; rdeče korenje brez zelenja 3 lire; rumeno korenje 1.50 lire; peteršilj 4 lire; zina (glave) 4.50 lire; rumena koleraba 1.50 lire; kolerabica 4 lire; črna redkev 1.50 lire; čebula 2 lir; šalota 4 lire; česen 8 lire; osnaženi hren 4 lire; jabolka I. vrste, namizna, izbrana 5.70 lire; jabolka II. vrste 5 lir; suho l'povo cvetje, kilogram 18 lir; jajca 2 liri komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavi cenik za zelenjavo in sadje št. 2 na rumenem papirju. Posebno pa opozorjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah napredaj vse blago zdravo, otreblejno in v

takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povrtina mora biti osnažena in oprana, vendar pa ne več m'kra, pač pa sveža. Vae te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti v'дно označene pri vsem v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini ljubljanski.

Maksimalni cenik za tržno blago v Ljubljani

(Veljaven za blago, pridelano v ljubljanski pokrajini.)

Visoki komisariat za ljubljansko pokrajino v Ljubljani je dne 11. II. 1943-XXI, VIII/2 štev. 361/3 odobril naslednje tržne cene, veljavne v Ljubljani od 15. februarja 1943/XXI dalje.

Cene veljajo za 1 kg teže.

Zelje — glave pod 10 kg L 2.—; rdeče zelje L 2.35; kislo zelje L 4.—; ohrovt L 2.25; repa na drobno L 1.—; repa na debelo L 0.75; kislj repa L 2.50; repna cima L 2.—; motovilec L 12.—; regrat L 4.50; radič L 6.—; gojeni radič L 10.—; špinaca L 5.—; rdeča pesa L 3.—; rdeče korenje brez zelenja L 3.—; rumeno korenje L 1.50; peteršilj L 4.—; zelena (glave) L 4.50; koleraba rumena L 1.50; kolerabica L 4.—; črna redkev L 1.50; čebula L 2.—; šalota L 4.—; česen L 8.—; hren osnažen L 4.—; jabolka I. vrste (namizna, zbrana) L 5.70; jabolka II. vrste L 5.—; lipovo cvetje suho L 18.—; jajca komad L 2.—.

Mestno poglavarstvo Ljubljana.

Lep koncert E. Dernovškove

Izbrano glasbeno občinstvo je z navdušenim priznanjem sledilo njeni odlični klavirski igri

Ljubljana, 13. februarja.

Drugič je nastopila Emilija Dernovškova na samostojnem klavirskem koncertu. In spet je razodela svoje odlične, globoko ljubezen do glasbe in toplo vneto za umetniško podčrtano klavirsko reprodukcijo. Izbor skladb ki jih je izvajala na snočnjem koncertu, kaže zdrav glasbeni okus, ki teži h klavirskim umetninam s čustvenimi poudarki.

Ze uvodna Martuccijsva Tarantela (op. 44. št. 6) nas je presadila v toplo okolje, kjer čutiš iskre glasbene utripe. Ob J. Sukovih »Poetičnih slikah« se dozdeva, kakor da slavni skladatelj ni samo glasbeno tvorna ampak tudi poetična narava, ki dojemata svoja občutja kakor slikar s paletno v desnici. Ze ob samih naslovih (Legenda, Capriccio, Romanca, Bagatela in Pomladanska idila) lahko razbiramo motivno glasbene oznike ki prepajajo prelepo očarljivo Sukovo glasbeno poezijo, pojemajoč od začetne značilne Legende in veselo žuborečega Capriccia k sanjavo mili Romanci ter naraščajočo preko Bagatele k svetlo žareči Pomladanski idili. Zanimiva je bila Fallova baskiška »Fantazija«, iz katere vznemljeno mestoma ubrani folklorni motivi, ki jim je odlična klavirska vrtno prilivala iz svojega interpretacijskega za nosa. Brez nesmrtnega Chopina klavirskega koncertnega sporeda ni E. Dernovškova se je odločila za njegov Impromptu (op. 36 v Fis-duru) ter za Valček, op. 69, št. 2 v h-molu. Skladbi vsebujeta tudi značilnosti ki tako svoj skočariata Chopinovo ustvarjajočo osebnost. Nežnost in milina se razliva vzporedno s

čustvenim zanosom, razživljenim temperamentom. Tudi ob tem njegovem »Valčku« dodobra začutiš, kako je tu neprekosljivi Chopin razpredel glasbo, po kateri ne plešeš, ampak kvečjemu sanjaš in v neotpljiva obzorja nedojetne dalje. Posrečeno izbrani koncertni snored je bil zaključen z učinkovito, močno skladbo F. Liszta »Po čitanju Danteja«, ki vzbujata vtise, kakor da vstajajo ob njej pred nami bogotne senice čudovite slike s pesnikovimi prividi iz njegove večkratne Božanske komedije.

Koncertni spored je minil, kakor bi trenil. Emilija Dernovškova je zanesljiva, serozna interpretka klavirskih skladb. Njeni prsti lahkotno, zanesljivo in samozavestno drsijo in švigajo po klavirskih tipkah ter čarajo čiste, polno zveneče tone. Preizkušena tehniška klavirska spretnost je uravnotežena z visoko stopnjo izvirnosti, umetniške penetracije v celotno bistvo in detajle posameznih skladb. Mojstrstvo, artizem se oplaja z nadihom zrele glasbene umetnosti.

Umetnica je doživela iskreno priznanje za svoje plemenito glasbeno prizadevanje. Občinstvo, ki je dobodra napolnilo malo filharmonično dvorano, ji je navdušeno vzklikalo. Ob skleni se ploskanje ni hotelo početi dokler se odlična pianistka ni spet vsedla h klavirju in razveselila občinstvo z želenim dodatkom. Prejela je krasna sopka, ki sta pričala o naklonjenosti, ki jo uživa mlada umetnica v vrstah ljubljanskega glasbo ljubečega občinstva. Naša neutrudno pobudna Glasbena matica pa je s snočnjim koncertom smiselno izpolnila presledek k naslednjemu simfoničnemu večeru.

Zlata poroka

Ljubljana, 13. februarja. Šolski upravitelj v pokoju g. Ivan Kiferle in njegova soproga gospa Milena, bivaš strokovna učiteljica, sta praznovala v četrtek svoj zlati poroko. Ugleden zakonski par je v javnosti dobro znan in zasluži da se ga ob tej priliki spomnimo.

Jubilant se je rodil 15. maja 1856 v Borovnici. N'že razrede je obiskoval v Ljubljani, učiteljske pa je dovršil v Capodistri, kjer je tudi maturiral. Služboval je 7 let na Primorskem, potem na Kranjskem v Podbrezju, in Naklem, v Preski in nazadnje v Ljubljani na meščanski šoli in bil vpokojen I. 1924.

Slavljenec je bil vedno vnet za lepo petje in glasbo in je tudi deloval kot pevski vodja. Najbolj priljubljene s: mu bile citre, za katere je priredil in izdal zbirko lepih narodnih pesmi v 18 zvezkih. V delu je tudi nova cetrška šola. Na polju domačega glasbene književnosti ima nedvomno velike zasluge.

Gospa Milena je bila prva strokovna učiteljica, ki je priredila in izdala »Slovensko abecedo za ženska ročna dela«. Za radi svojega blagega značaja, srčne dobrote in priklupne ljubeznive osebnosti je bila pri učenkah kakor pri prijateljicah in znanih izredno priljubljena. Bila je zvesta družica, vzor gospodinjstva, a nadvse dobra, ljubeča mati. Vsa prevzeta skrbi za svoje ljubljene otroke.

Zakonca Kiferle sta si pred 50 leti prišla zvestobo in ljubezen v dobrih in slabih časih in to obljubo sta vestno »zpolnjevala. Drug drugemu sta v pomoč in oporo. Ker je slavljenec zadnje čase popolnoma oslepel, mu z vso požrtvovalnostjo stree njegova blaga soproga, čeravno že sama stara na 70 let.

Zlatoporočnica sta bila vse življenje neumorno delovna, čista značaja in izredno skrbna roditelja. V zakonu se jima je rodilo 9 otrok, eden je umrl, drugi so v državnih službah. — Poleg skrbi za številno družino sta v svrži srčni dobroti vedno rada priskočila na pomoč tudi bednim in potrebnim.

Vsi prijatelji in znanci jima želimo še mnogo srečnih in zadovoljnih let!

Sportni pregled

— Nastop italijanskih teniških igralcev v Stockholmu. Od 3. do 5. marca bodo nastopili v Stockholmu na pokritih igriščih italijanski teniški igralci, člani rimskega kluba Bruno Mussolini. Njihov nasprotnik bo moštvo stockholmskega sportnega kluba SALK. Med vidnejšimi igralci obeh držav bodo za Italijo nastopili Cuccelli in Del Bello, za švedsko pa Rohlsson, Eliasson, Johnson, Martensson in igralca Lagerborgova. Število iger še ni bilo določeno.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sobota, 13. februarja: Katarina Riči, Gregor II.

Jutri: Nedelja, 14. februarja: Valentin.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ciganska ljubezen in Anna Ška.

Kino Sloga: Enkrat na teden.

Kino Union: Ura sreče.

Kino Moste: Zid Süss in Sedem grehov.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi nesprenmenljivi.

I. Produkcija glasbene šole »Sloga« ob 10.30 v Slogini glasbeni dvorani v Pražakovi ulici.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Dr. Piccoli, Bleiwelsova cesta 6; Hočevar, Celovška cesta 62; Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

NEDELJSKO DEZURNO ZDRAVNIŠKO SLUŽBO

sorodstvo

175 let dela Kmetijske družbe

Kmetijska družba je bila ustanovljena 26. oktobra 1767 — Naše kmetijstvo je napredovalo predvsem po njeni zaslugi

Ljubljana, 13. februarja. Naša najstarejša, pa tudi najuglednejša strokovna organizacija je Kmetijska družba, toda še pomembnejše je da na njenem delu stoji ves napredek našega kmetijstva. Oktobra je preteklo že 175 let, odkar deluje Kmetijska družba. Obratuna njene delovanja v tako dolgi dobi seveda ni mogoče podati kratko. Kolikor je bilo mogoče, so v glavnih obdobjih opisali razvoj KD v zadnjih številkih »Kmetovalca« ki iz njega po nememo naslednje podatke:

Kmetijsko društvo ustanovili »čebelarji«

Nedavno smo v dveh člankih opisali zgodovino ustanovitve Akademije operosorov (Akademije delovnih mož ali čebelarjev, ker so imeli v grbu čebelo) in naglasili smo, kakšen pomen je imela ta ustanova za našo kulturno zgodovino. Blagodejni sledovi dela čebelarjev segajo še v našo dobo. Čebelarji smo tudi dolžni hvala-ležnosti za Kmetijsko družbo. Ko je akademija prenehala delovati, so se posamezni akademiki vendar še udeleževali na posameznih strokovnih področjih in nekaj med njimi jih je ustanovilo »Kranjsko društvo za poljedelstvo in koristne umetnosti«. To društvo je na vseh področjih prvo kmetijsko društvo.

Pionirsko delo društva

Dela Kranjskega društva za poljedelstvo in koristne umetnosti ni mogoče prezeti. Zamisliti se moramo v tiste čase, ko je bilo treba orati ledino na vseh področjih in ko je bilo na nujnejše prave izbrazovanja kmeti. Društvo je bilo sicer predvsem kmetijsko in ne kmetičko, toda tudi naš kmet sem je kmalu žel bogate sadove njegovega dela. Naglasiti moramo predvsem, da je društvo ustanovilo prvo kmetijsko šolo pri nas, pa tudi prvo obrtno šolo. Njegova zasluga je, da je Barje dobilo pomen za kmetijstvo ter da so ga začeli resno osuševati. Sploh je storilo za napredek kmetijstva izredno mnogo in vse njegovo delo je bilo pionirsko. Ob neki priliki smo že pisali, kako težko je bilo pri nas uvesti pridelovanje krompirja. Društvo je mnogo pripomoglo tudi, da je naš kmet začel večji meri pridelovati krompir. Društvo je tudi uvedlo pri nas deteljo in lucerno ter že s tem storilo mnogo za pospeševanje živinoreje, a razen tega je delilo podpore za izboljšanje živinoreje in uvedlo je celo španski ovce pri nas. Društvo je delovalo 20 let.

Poljedelsko društvo deželnih stanov

Delo Kranjskega društva za poljedelstvo in koristne umetnosti je bilo obnovljeno l. 1804 v »Poljedelskem društvu deželnih stanov na Kranjskem«. Toda društvo ni moglo delovati kakor je nameravalo, ker so se tedaj začele francoske vojne. Kljub temu pa je delo društva tudi v tej obliki rodilo dovolj lepe sadove. Omeniti je treba zlasti ustanovitev botaničnega vrta; društvo je dalo za vrt zemljišče. Živahno je pa društvo začelo delovati po francoskih vzorih, ko je tudi spremenilo svoje ime: Kmetijska družba kranjska.

Delo v prvi polovici prejšnjega stoletja

Posebne lepe uspehe je doseglo delo Kmetijske družbe po letu 1821. Udeleževalo se je tudi na kulturnem področju, ne le na strogo kmetijskem. Tako je treba zlasti naglasiti, da je Kmetijska družba upravljalna deželni muzej in zbirala zanj gradivo od njegove ustanovitve pred 126 leti (1823) do leta 1832, ko ga je prevzelo muzejsko društvo. Kmetijska družba je dala pobudo za obdelovanje Barja, saj je na njem ustanovila pristavo, na »Korolinski zemlji«, ko se ni nihče obdeloval barjanske zemlje. L. 1837 je pa ustanovila še »francosko pristavo«. Šele izkušnje družbe z obdelovanjem Barja so lahko uporabili prvi naseljenci, tako da je bilo poslednje, goščeno naseljevanje na zemlji, ki je bila prej brez vrednosti. Kmetijska družba je torej prva začela obdelovati Barje. — Do tistih časov so bila pri nas še neznanca umetna gnojila; tudi Kmetijska družba gre zasluga, da so naši kmetje začeli uporabljati umetna gnojila. Propaganda v začetku nedvomno ni bila lahka. — Ob tej priliki bi morali omeniti še en jubilej Kmetijske družbe: 120 letnico ustanovitve njene drevesnice na Poljanah. Družba je ustanovila drevesnico l. 1823; za njo je kupila poljansko pristavo ob Poljanski cesti. Društvena drevesnica (zdaj na posestvu v Zupah) deluje od tedaj nepretrgano in brez nje bi naše sadjarstvo ne bilo na tako visoki stopnji. Iz družbene drevesnice je šlo tisoče in tisoče sadnih dreves po vsej Sloveniji, zato ni pretirano če trditi, da

vse starejše sadjarstvo na bivšem Kranjskem izvira iz drevesnice Kmetijske družbe. — V prvi polovici prejšnjega stoletja je KD tudi ustanovila v Ljubljani prvo večjo žitnico, da so v nji hranili pšenico za slaba leta.

Prvi kmetijski list

Nedavno smo pisali, da bo letos minilo sto let, odkar so začeli izhajati »Kmetijske in rokodelske novice«. To je bil prvi slovenski kmetijski list. Prav za prav je bil prvi glasilo Kmetijske družbe. Navadno govorimo o Bleiweisovih »Novicah«, zato pa naj naglasimo, da je bil dr. Janez Bleiweis tajnik Kmetijske družbe. Za tajnika so ga zvolili na občnem zboru l. 1842. Poleg tega je bila Kmetijska družba naša v pravi pomenu besede, kar je dokazovalo že njegovo slovensko glasilo. »Novice« niso bile strogo kmetijski list, saj so obravnavale tudi kulturne in politične zadeve.

Ustanovitev šol

Pri tembi je tudi datum 1850, ko je družba ustanovila podkovsko in živinodravniško šolo. Ta šola je bila pod okriljem Kmetijske družbe nad pol stoletja, do l. 1919, ko je prešla pod državno upravo. Manj znano je, da je družba sredi prejšnjega stoletja ustanovila tudi triletno kmetijsko šolo. Zal se ta šola ni ohranila. Morala je prenehati, ker so oblasti odgagnile podporo za učence. — Šeherno leto družbnega delovanja v drugi polovici prejšnjega stoletja je bilo plodno. Družba si je sčasom pridobila velik ugled. Zasluga je zlasti v Bleiweisovi dobi. Bleiweis je bil duša Kmetijske družbe skoraj 40 let, do leta 1881. Po njegovi smrti je prevzel »ajniško mesto znani strokovnjak Gustav Pirce, ustanovitelj »Kmetovalca«. »Novice« so se sčasom usmerile bolj v politično smer kakor je bil njihov prvotni namen, zato je pa KD pogrešala izrazito strokovno glasilo ki ga je dobila s »Kmetovalcem«. »Kmetovalce« je lani zaključil svoje 59. leto.

Pomoč našemu kmetu

V Pircevi dobi so prišli pri družbi tudi do spoznanja, da sama propaganda ne zaleže mnogo — le dopovedovanje, kako naj kmet deli in kakšnih pripomočkov se naj poslužuje, temveč je treba kmetu tudi omogočiti napredek. Zato je družba ustanovila svoj blagovni oddelk ter začela preskrbovati članom dobre in cene kmetijske potrebšline. Šele potem se je razširila raba mnogih novjših potrebščin ter se se uravnale cene. Na vseh področjih so začeli ukrepati do pospeševanja kmetijstva. Tako je pospeševala živinorejo z nakupi dobrih plemenjakov. Poljedelstvo je izboljševala z uvajanjem novih vrst žit, kruže in krompirja. Veliko pozornost je posvetila vno-gradnji; po njeni zaslugi so bili obnovljeni mnogi, po trtni usi uničeni vinogradi. Da bi še bolj razširila sadjarstvo, je dala svojim članom več let brezplačno sadna drevesca. Največ je pa storila za raz-

širjenje rabe umetnih gnojil v večji meri. Omogočila je neštete polkuse z umetnimi gnojili in prodajala umetna gnojila po nizki ceni, tako da v tem pogledu ni naregel nihče z njo tekmovali.

Ustanovitev posameznih oddelkov

Sčasom se je izkazalo, da je potrebno obširno delo razdeliti na posamezne oddelke. Iz posameznih oddelkov družbe so se pozneje razvila samostojna strokovna društva. Menda ni nobenega strokovnega društva in ustanove kmetijske stroke, ki bi ne bila kakor koli povezana s Kmetijsko družbo. V začetku tega stoletja je pomeben tudi datum l. 1908, ko je KD ustanovila kmetijsko gospodinjstvo šol v Marjanišču. — Prve dobo od l. 1894 do 1923 imenujemo dobo kmetijskega preporoda na bivšem Kranjskem. V tej dobi je družba dosegla svoj pravi pomen; posvetila se je le pospeševanju kmetijstva in izboljšanju gospodarskih razmer našega kmeta. Šele posledaj je beseda »kmet« izgubila zanjčljiv prizvok. Tedaj je tudi KD prešla v roke kmetov in bil je končen odpravljen zastareli predsek, da mora biti predsednik samo plemenitaš.

V novejši dobi

Prezreti tudi ne smemo dela družbe med prvo svetovno vojno. Tedaj je bila KD osrednja ustanova, ki so po nji oblasti urejevale prehrano prebivalstva in preskrbo kmetijstva s kmetijskimi potrebščinami. — Po vojni se je delokrog družbe razširil tudi na šajersko in posledaj se je ustanova imenovala »Kmetijska družba za Slovenijo«. Po prevratu je imela KD nekaj časa še poseben pomen in v njenih prostorih je delovalo poverništvo za kmetijstvo. Dokler poverništvo ni imelo svojega uradnega, je družbeno oseeje opravljalo vse posle. — Pozneje se je družba zopet z vsemi silami prijavila dela za napredek našega kmetijstva. — L. 1932 se je KD preobnavala v združbo, da bi lahko čim bolj pomagala v gospodarskem pogledu svojemu članstvu. Zdruga je prala pomemben uravnavalec cen in posledaj vnovčuje kmetijske pridežke na domačih in tujih tržiščih. Pred sedanjim vojni je imela združba 12.000 zadržnikov, razkropljenih po Sloveniji in v trehna je bila ustanovitev petih skladišč na posestvih družbe. — KD ima tudi dragoceno strokovno knjižnico, ki vsebuje še marsikakšen nedvignjeni zaklad za zgodovino našega kmetijstva. V knjižnici so pa tudi zbrana mnoga redka strokovna dela, ki jih ne najdemo nikjer drugje pri nas.

Kmetijska družba ima tudi v sedanjih časih velik pomen kar se je lahko prepoznalo marsikdo v zadnjih letih, ko mu je pomagala, bodisi kmetu še bolj pa meščanom in zlasti tistim, ki so se oprijeli obdelovanja zemlje zdaj. Nen blagovni oddelk je mnogo pripomogel delu za prehrano prebivalstva.

Vreme v ljudskem verovanju

Zveza med vremenom v poedinih mesecih ter letini, boleznimi itd.

Preprosto ljudstvo ima svoja pravila o vremenu, sestavljena na podlagi bogatih izkušenj. Nso ta pravila vedno točna in zanesljiva, vendar bi bilo pa napačno misliti, da so za vremenske napovedi brez pomena. Večkrat se lahko prepričamo da zna preprosti človek zlasti kmetovalec z večjo zanesljivostjo napovedati vreme kakor vremenslovci. Pogledimo zdaj kakšni znaki vodijo ljudstvo pri ugibanju o vremenu v poednih mesecih in v kakšno zvezo »pravila vreme z letino, boleznimi itd.

Deževje v januarju škoduje setvi. Če v januarju zemlja ni pokrita s snegom, prihajo v opoldanskih urah vetrovi, ki prinašajo mraz. Če kdaj januarja ali v enem snega in mraza bo prišlil v marcu in aprilu, če brije ob koncu februarja sever bo letina dobra. V februarju gley ka, volka nego golorokega težaka. Grmenje v februarju je dober znak. Če grmi počno bo obrodilo žito slabo in otrokom groze nalezljive bolezni.

Suh april, moker marec in hladen maj polnijo kašče. Marec prijeten april neprijeten, toda za lepim marecem deževen april. Sneg v marcu pobira setev, dež v marcu vse pokvari in poleti bo suša. Prah v marcu je boljši od zlata. Grmenje v marcu obeta splošno izobilje. Če zakuka kukavice

v marcu in če se dramijo živali iz zimskega spanja, se obeta zgodnja topla pomlad. Če spomlad zvečer zaregljajo žabe, nastopi toplejšje vreme.

Tople in pohleven dež v aprilu obeta dobro letino in lepo jesen. Če sije polna luna po cvetju, bo ovnelo in kakršne so češnje po cvetju, tako bo tudi riž. April moker, junij lep. Aprilsko grmenje ne prinaša mraza. Maj hladen — mnogo sena in vina. Deževen maj — tople vroč julij; grmenje v maju d bra letina. Lepo vreme ob koncu maja pomeni bogato vinsko letino. Če ob koncu maja lepo cveto rožice, bosta mest in slanina draga. Junjske rose so koristne. Vetrovi okrog polnoč v juliju so žitu koristni. Če v juniju grmi, leto ne bo veselo.

Ker v planinah v juliju sonce dolgo sije, tam bo pozimi vsok sneg. Če se v juliju dvignejo mravljiska, bo huda zima. Grmenje v juliju je slabo za pšenico in rž. Če v avgustu dežuje, bo trajalo deževje dol go. Češar avgust ne skuha tudi septembra, če ne bo spekel. Če v začetku septembra grmi, bo dež leto dni; dobra strn. Jesen epa in topla, zima dolga in ostra. Če se najde na jesen v žru zlasti v cerovem pak letina ne bo dobra. Če se najde mušica v letina srednja, če se pa najde prav

Vzhodna fronta: letalci spravljajo sneg s kril prevoznega letala pred odletom

črv, bo leto navadno, če se pa ne nade nič, bo razazale nalezljive bolezni.

Grmenje v pozni jeseni pomeni zgodnjo draginjo. Pozno cvetoče rže pomenijo nalezljive bolezni. Če ostane l. stje dolgo na drevu, bo zima huda, spomladi pa mnogo gosenice. Če listje ne pade daleč od dreva, bo prihodnje leto normalno. Če se ovce proti večeru n. čajo vracati domov, dobimo kmalu dež ali sneg. Kolikokrat v oktobru sneži, tolikokrat bo snežilo čez zimo. Kolikor dni je od prvega snega do maja, tolikokrat bo pozimi snežilo. Mnogo žita na drevu pomeni hudo zimo.

Kakršen je november, tak je marec. Če zapade prvi sneg na zamrznjeno zemljo, bo mnogo žita, če pa zapade na mokro, bo (brodilo žito slabo). Če je december brez mraza in snega, bomo imeli mraz in sneg v marcu in aprilu. Kakršen vetrovi p. hajo po polnoči, taki bodo pihali vse leto. Če brje burja, se obetajo živinske kužne bolezni. Če pihajo zapadni veter, b. do umrlj veljaki. Če pihajo jug, bodo razsajale bolezni, sever pa pomeni slabo leto.

Inseriraj v »Slov. Narodu«

Komet »Fedke« vedno svetlejši

Porčah smo že, da so zvezdoslovci v zvezdarni Königsberg odkrili nov komet, ki je dobil ime Fedke. Komet se pom. ka proti Veliki Medvedici in njeno južno nelo je davno že prekorajil. Njegov rep je dolg 9 do 15 milijonov km. Zvezdoslovci pa se n. so mogli repa novega kometa fotografirati. Novi komet je vedno svetlejši in v kratkem se bo videl že z navadnim daljnogledom.

Hranilne vloge v Belgiji

Prvč od začetka sedanje svetovne vojne se so pokazali tudi v Belgiji lani sadovi varčevanja. Dočim so od leta 1938 do konca predlanskega leta ljudje dvignili iz denarnih zavorov več kakor je bilo vplač l. izkazuje bilanca za lansko leto 2248 milijonov frankov vplač l. in 1417 milijonov frankov izplač l. V denarne zavode je prišlo torej 831 milijonov frankov več kakor so vlagatelji dvignili iz njih vlog. Vseh hranilnih vlog je mela Belgija lani ob koncu leta 12.458 milijonov.

Križanka št. 33

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
14				15				16					17	
18				19				20					21	
22			23					24					25	
		26						27					28	
29	30						31					32		
33							34					35		
36							37					38		
39				40								41		42
43				44										45

Besede pomenijo

Vodovar: 1. kepa prsti, zemlja, 5. spreminjanje človeškega trupla v pepel, 14. denarna enota, glasbilo, 15. skorja španskega hrasta, iz katere delajo zamaške, 16. iz določenega žita, 18. žensko ime, 19. del vrta, 20. pribitek, nadavek, vrednost denarja ali vrednostnih papirjev nad imensko ceno, 21. začetek prošnje, 22. pritrilnica, 23. padavina, 24. poljedelsko orodje, 25. živalski glas, 26. sadno drevo in njegov sad, 27. tenka kožica, mrežica, pečica; riba, 28. naravna žitna enota, 29. prebivalci Lacija v starem veku, 31. čvrsti, trdi, jedrnat; vrsta javorja, rib (množ.), 32. francoski skladatelj 33. žensko ime, 34. rek, kratka rečenica, prazne besede, 35. slabotno šibko, 36. mešanica raznih reči, 37. slovensko žensko ime, 38. umetni pes. skupina, ki ga pleše, tudi predstava, pri kateri se pleše, 39. staroslovanski bog sovraštva 40. livade travniki 41. zanimiv, privlačen, živčen, 42. kvartaški izraz, 43. dva samostalnika, 44. zvižek, navihane, 45. indijska rastlina.

Navpično: 1. zabavišče, 2. posebnost pesmi, 3. časovna enota, 4. pritrilnica, 5. čvrsta, trda, jedrnata, 6. podzemsko bogastvo 7. grška črka, 8. Modena (avtomobilska značka), 9. prebivalci večjega naselja 10. soteska, tesen; zemljepisni po-

jem, 11. red'tev, prehranjevanje, 12. stara oblika veznika, 13. pritrilnica, 15. iskani, zahtevani, neponarejeni, iskreni, 17. divji, željen krvi, 19. vrsta zemlje, prsti, 20. borilnica, igrišče, 21. kuhinjska posoda, 22. jo izloča prebavni organizem, 24. drevo, 25. pripadnik slovanskega naroda, 26. začetek tekmovalja, 27. srbsko moško ime, 28. priprava za skok, tek, dirko, 30. Obri, 31. otok v Sredozemskem morju, 32. del prašičje glave, 34. svečano oblačilo, 35. pokrivala, 37. brate, 38. predstavnik bavovine, 40. Termi (avtom. značka), 41. naliknica, 42. egipčanski solčni bog.

REŠITEV KRIŽANKE ST. 32.

Vodovar: 1. Dom in svet, 9. omikan, 10. vi, 11. paradižja, 13. Iran, 14. tu, 16. samaritan, 19. usadi, 20. igraje, 23. il, 24. ca, 25. me, 26. ro, 27. alpinec, 31. mir, 32. tu, 33. Karakorum, 36. AN, 37. nazaj, 38. at, 39. as, 41. antimon, 45. val, 46. ožeto, 48. Alenke, 49. oj, 50. nit, 51. anoda, 53. ak, 54. Or, 55. bat.

Navpično: 1. dopisnica, 2. omara, 3. Milramar, 4. ikona, 5. nad, 6. sniti se, 7. Eva, 8. ti 12. juta, 15. gnili, 17. ružen, 18. adio, 21. golman, 22. Amiranti, 26. rc, 28. pir, 29. enozložen, 30. rum, 32. tuja, 33. karavana, 34. ka, 35. Ra, 38. atlet, 40. svojati, 42. nalik, 43. moker, 44. ne, 47. toda, 52. Ob.

GEORGES OHNET:

PRODAJALEC STRUPOV

In zato rase teh severnih dežel zopet oživljajo, vrača se jim energija in podjetnost. Francija je pa stopila ta čas v prve vrste alkoholizma in zdaj koraka s steklenico v roki na čelu. In zakaj? Zato, ker država misli, da je v njenem interesu, da se pijančevanje širi, ker smatra alkohol za eno izmed sredstev vladanja in ker je s pomočjo tisočih točilnic in krčem razpredla po vsej Franciji volilno mrežo, ki se ji zdaj noče odpovedati. In tako, čim se pojavi pri volilcu najmanjši znak odpora proti vladajočemu sistemu, je že tu razširjevalec pijančevanja, ki mu brž ponudi svojo steklenico, rekoč: Na, pij in molči! In zato počasi, toda neizogibno, navzlic vsem slučajnim in trenutnim odporom svojega ponosa in samozavesti padamo v zadnje vrste civiliziranih narodov. To je namreč nepremagljiv zakon: Telesna moč naroda je v neposrednem razmerju z njegovo treznostjo. Če naj narod dela, če naj se bori, mora imeti v svojih žilah kri. In samo kruh ustvarja kri. Alkohol ustvarja samo krvno vodo. Narod, ki pije alkohol, je torej izgubljen. In

vsi, ki mu pri tem pomagajo in ga zavajajo v pijančevanje, so zločinci od industrijca, izdelujočega opojne pijače — do države, ki dovoljuje prodajo teh pijač.

Poparjeni Vernier je z veseljem pozdravil odhod neznanega doktorja Augagne. Vrnil se je v svojo pisarno, kjer je Mareuil povedal, da je malo manj, tako, da ga pogovor z zdravnikom ni strl.

— Pusti ga, naj govori, — je dejal bivši akviziter. — Vse to je samo humanitarno modrovanje, ki ima k večjemu svoj znanstveni pomen. Doktor Augagne je človek, ki neprestano tiči v knjigah, zdaj ti je pa pripravil predavanje o tako zvanem miselnem predmetu. Morda so njegovi ideji zaključki teoretični pravilni, prav gotovo so pa napačni v praksi. Mar so začeli ljudje kuhati žganje šele danes? Saj so tudi naši predniki, stari Galci, pili žganje iz po'njih kupic. Vernier-Mareuil se je morda takrat nazivalo umetno narejeno vino, mošt ali kaj podobnega. Toda pili so ljudje že v starih časih. In radi so ga kukali. In njihove opojne pijače so gotovo povzročale več zla nego naši izbrani likerji. Ali je morda zgodovina naše domovine zato manj slavna? Ali je to kaj motilo Karla Velikega, Henrika IV., Ludvika XIV. in Napoleona? Ta tvoj doktor Augagne je naravnost smešen. Vsi so enaki, ti zdravniki, vsi so kakor obsedeni. Zaverovani so v en sistem in nič jim ni dobro, kar se povsem ne strinja z njihovimi predpisi. Pred dobrimi dvajsetimi leti so na vso moč prepovedovali piti rdečo vino in priporočali belo. In zakaj? Ker si je bil eden izmed njih, pravi diakocepec, z rdečim vinom pokvaril mehur. Zato torej

naj bi se lečili vsi bolniki na svetu tako kakor on. Potem so prokleli rdečo in belo vino ter priporočali pivo. Pivo! ... Po teoriji tega smešnega doktorja Augagne bi morali torej vse Francoze podrediti vladi helmja, tudi če bi bili pri tem v nevarnosti. Da bi napravili iz njih Nemce ali vsaj Belgijce. Če namreč morejo opojne pijače izpremeniti človeško raso, zakaj bi ne dosegli enakih uspehov tudi s pivom? Zdaj pa zdravniki ne priporočajo niti piva, pač pa hočejo, naj bi ljudje pili samo čisto vodo. Kakor da bi sploh imeli čisto vodo! Naj nas puste s tem pri miru. Vsi ti ljudje so delničarji Družbe za prodajo mineralnih vod. A tisti, ki so prodajali vino, pa najsi bo črno ali belo ali pa pivo, vsi ti si lahko pritegnejo jermene okrog žleodcev in zaprosijo trgovine in krčme. Potem se bo pa prodajala samo čista voda, ki ji pravimo mineralna, ki pa v resnici ni nič drugega nego lego bacilov vseh vrst. In to bo njihova zmagaja. Mi vsi drugi, ki ne širimo med ljudi legarja in njegove vročice, naj bi torej nehali njim na ljubo prodajati opojne pijače? No, na to bodo morali še dolgo čakati! Le nikar tako hitro, dragi moj! Vsi profesorji medicine so taki šaljivci. Prav nič se ne sramujejo, ko predpisujejo svojim bolnikom podganji strup v tabletah ali praških. Pusti jih, naj modrujejo in nikar se ne zmeni za njihove predpise. Pravijo ti: Prodajalec strupov. To je samo konkurenčna zavist. Kar mirno in samozavestno hodi svojo pot in ko postane nekega dne milijonar, poreče ves svet, da si ravnal prav.

Drzna Mareuilova zgovornost je osvežila in po-

mirila Verniera. Tudi on je v globini srca mislil tako, kakor njegov svak, vendar so pa bili trenutki, ko se mu je oglašala vest. Toda zdaj se je lotil dela z dvojnimi veseljem, potrožil je svojo reklamo in promet se je silno povečal. In ko je madame Vernierova povila malega Kristijana, je bilo bogastvo te rodbine že zelo veliko. Toda mlada žena se ni mogla otrestiti strašnih misli na prokletstvo, ki ga je bila izrekla nesrečna mati po prerani smrti svojega sina pokaševalca v Vernierovi tovarni. Prokletstvo jo je silno potro in groza jo je obhajala, če je le pomislila, da bi se utegnili izpolniti. Nikoli ni govorila o tem, razmišljala je pa malone neprestano o svoji čudni usodi. Zdelo se ji je, kakor da je zastrupljena. Prokletstvo nesrečne matere je bilo prodrlo v njene misli kakor prodrle strup v vse organe telesa. Naj si je prizadevala še tako, otrestiti se misli nanj ni mogla. Konec je bilo njenega veselja, bledica je pokrila njena lica in nobeno delo je ni več zanimalo. V enaki meri, kakor se je množilo Vernierovo bogastvo, je ugašalo življenje njegove žene.

Izdelovalec opojnih pijač, zatopljen v svoje delo in trgovske posle, se je le malo zanimal za zdravje svoje žene. Mareuil je potoval po vsej Evropi, povsod je propagiral prodajo likerjev iz njune tovarne, Vernier pa je delal ta čas doma in izpopolnjeval proizvodnjo. Izumil je bil nov model steklenice, ki je bil res originalen in ki je vzbudil splošno pozornost. Za bagatelo je kupil obširno posestvo na bregu reke Seine, v Moretu pri Fontainebleau, z gradom iz časov kralja Franca I., sredi prekrasnega parka.